

Zamonaviy Pedagogik Va Psixologik Texnologiyalar – Ta`Lim Samaradorligini Oshirish Vositasi Sifatida

Yuldashev Ixlas Nurmetbayevich¹

Annotatsiya: Ma'lumki, hozirgi davrda aqlan zukko, kreativ qobiliyatli, izlanuvchan yoshlar jamiyatni ilmiy texnik taraqqiyotini harakatga keltiruvchi ulkan kuch- quvvat manbai bo'lib, ular kelajakda barcha sohalarida jahon hamjamiyati bilan integratsiyalashuvi lozim bo'ladi. Shu nuqtai nazardan yosh iqtidorli mutaxassislarni izlab topish, ularni to'g'ri yo'naltirish oliy maqsadlardan biridir.

Ushbu maqolada ta'lim samaradorligini oshirishning yangi bosqichida o'qitishning pedagogik-psixologik texnologiyalaridan foydalanishning mohiyati va muammolari tadqiq etilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim samaradorligi, pedagogik texnologiya, innovatsiya, axborot texnologiyalari, pedagogik mahorat, innovatsion texnologiya.

KIRISH

Inson yaralibdiki, taraqqiyot, rivojlanish davom etib kelmoqda. Ibtidoiy davrdan to fan-tehnika taraqqiy etgan bugungi kunga qadar bo'lgan jarayonlar fikrimiz isboti.

Har qanday mamlakatning qudrati uning intellektual salohiyati bilan belgilanadi. Bu esa bevosita ta'lim sifatiga bog'liq. Istiqloq tufayli ma'naviy hayotimizda ulkan burilish sodir bo'ldi. Mustaqillik bizning milliy- madaniy qadriyatlarimizning naqadar boy va teran tafakkur uslubini shakllantirishga imkoniyat ochib berdi. Oqibatda milliy qadriyatlarimiz jamiyatimiz taraqqiyotini tezlashtirish, yoshlarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda hamda ularni milliy iftixor ruhida tarbiyalashda qudratli tarbiyaviy negiz bo'lib xizmat qilmoqda.

ADABIYOTLAR SHARHI

Ma'lumki, taraqqiyotni harakatga keltirishda va turmushda ro'y berayotgan jarayonlarga o'z ta'sirini o'tkazishda jamiyat ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy-ma'naviy yangilanishining muhim sub'ekti bo'lgan yoshlarni barkamol shaxs qilib tarbiyalash muhim masalasi ahamiyatga ega.

Ilm-fan, texnika, ishlab chiqarish va texnologiyaning jadal rivojlanishi jamiyat hayotining barcha sohalarida taraqqiyotining yangi istiqbollarni ochib berdi. Insoniyatning davlat va jamiyat qurilishiga doir asriy tajribalari ijtimoiy munosabatlarni yangicha yondashuvlar asosida tartibga solish borasidagi ilg'or yondashuvlarning qaror toptirilishiga olib keldi.

Ayni vaqtda Respublika ijtimoiy hayotiga shiddatli tezlikda axborotlar oqimi kirib kelmoqda va keng ko'lamni qamrab olmoqda. Axborotlarni tezkor sur'atda qabul qilib olish, ularni tahlil etish, qayta ishlash, nazariy jihatdan umumlashtirish, xulosalash hamda talabaga yetkazib berishni yo'lga qo'yish ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Ta'lim-tarbiya jarayoniga pedagogik texnologiyani tadbiq etish yuqorida qayd etilgan dolzarb muammoni ijobiy hal etishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Miromonovich Mirziyoev ta'kidlaganidek: "Xammamiz

¹ O'R QK Kichik mutaxassislar tayyorlash markazi, o'qituvchi

yaxshi bilamiz, bugungi davr yuqori texnologiyalar, innovatsiyalar zamonidir. Dunyodagi rivojlangan mamlakatlar o'z oldiga nafaqat ko'plab mahsulotlar ishlab chiqarish va ularni bozorga olib chiqishni, balki chuqur bilim va ilmiy yutuqlarga asoslangan innovatsion iqtisodiyotga o'tish vazifasini qo'yimoqda. Ya'ni, o'z iqtisodiyotini mavjud tabiiy resurslarni sarflash evaziga emas, innovatsion mahsulotlar yaratish, o'zlashtirish va ilg'or texnologiyalarni ishlab chiqarishga joriy qilish orqali rivojlantirish taraqqiyotning asosiy omiliga aylanmoqda.

Mamlakatni innovatsion rivojlantirish strategiyasi va mexanizmlari eng avvalo shu davlatda yaratilgan intellektual va ilmiy-texnikaviy salohiyatdan qanchalik samarali foydalanish bilan chambarchas bog'liq"[1, 168].

Hozirgi kunga kelib pedagogik texnologiyaning nazariy asosini yaratish va dars jarayoniga tadbiiq etish, birinchidan, an'anaviy o'qitish, yaratish va amaliyotga tadbiiq etish, an'anaviy o'qitish tizimi yozma va og'zaki so'zlarga tayanib ish ko'rish tufayli "axborotli o'qitish" shaklida tavsiflanadi. Natijada o'qituvchi faoliyati birgina o'quv jarayonining tashkilotchisi sifatida emas, nufuzli bilim beruvchi manbaga aylanib borishi ta'kidlangan holda baholanmokda. "Insonning ijtimoiy mohiyatini jamiyat talabiga mos ravishda shakllantiruvchi soha xalq ta'limi tizimi deb atalib, uni amalga oshiruvchi shaxs o'ituvchi yoki muallim deyiladi. O'qituvchi-muallimlarning shaxsiy ijtimoiy sifatlariga azal-azaldan e'tibor qaratib kelingan va har bir zamon talabidan kelib chiqib, pedagogga qo'yiladigan talablar takomillashib, murakkablashib boravergan"[2, 59].

"Pedagogning innovatsion faoliyati quyidagilar bilan belgilanadi:

- yangilikni qo'llashga tayèrgarligi;
- pedagogik yangiliklarni qabul qilishi;
- novatorlik darajasi;
- kommunikativ qobiliyatning rivojlanganligi;
- ijodkorligi"[3, 17].

Respublikamizda ta'lim-tarbiya sohasini isloh qilishning asosiy omillaridan biri shaxs manfaati va ta'lim ustuvorligidir. Bu omil davlatimizning ijtimoiy siyosatini belgilab berganligi tufayli ta'limning yangi modeli yaratildi.

XULOSA VA MUNOZARA

Xulosa qilib aytganda, mamlakatimizda ta'lim jarayonida yuz berayotgan tub o'zgarishlar har bir ta'lim muassasasida ta'lim sohasini jadallashtirishni talab etadi, yangilikni joriy etish yo'li esa har doim murakkab va uzoq jarayon hisoblanadi. Ishonch bilan aytish mumkinki, pedagogik texnologiya va innovatsion texnologiyalar ta'limda yangilik kiritishning asosiy manbai bo'lib qolmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Sh.M.Mirziyoev. Milliy taraqqiyot yo'limizni qatiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. - Toshkent: "O'zbekiston", 2017.
2. B.Ziyomuxammadov. Pedagogika. O'quv qo'llanma. Toshkent, 2006.
3. Касимова, М. Б., Ахмедова, Н. А., Махаматходжаева, Х. Б., Шарапов, З., Худойназаров, А., & Кадирова, Ш. (2022). Erap-1 and il-23r as a leading genetic predictors of development of ankylosing spondyloarthritis.
4. Ахмедова, Н. А., Нурмухамедова, Н. С., & Алиева, К. К. (2022). Ведение больных бронхиальной астмой в сочетании с ишемической болезнью сердца.
5. Артыкбаева, З. А. (2015). Методика обучения решению геометрических задач. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*, (2-2), 59-63.

6. Allayarovna, A. Z. (2022). Using a Competency-Based Approach to Conducting Circle Classes in Mathematics Lessons. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES*, 3(5), 57-60.
7. Artikbayeva, Z. A., & Egamova, G. A. (2022). Boshlang 'ich sinf ona tili darsliklarida so 'z birikmasi yuzasidan berilgan bilimlar tahlili. *Science and Education*, 3(2), 734-739.
8. Sattriddinova, M. M. (2021). Peculiarities of Muqimi's Work and Its Significance. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF LITERATURE, PHILOSOPHY AND CULTURE*, 2(3), 75-77.
9. Baxodirovna, K. M. (2022). CHOL VA DENGIZ (ERNEST XEMINGUEY). *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 704-707.
10. Bahodirovna, K. M. (2022). "ALIEN" ALBERT CAMUS AND THE PHENOMENON OF GETTING STRANGER. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 709-714.
11. Bahodirovna, K. M. (2022). INTERNATIONALIZING UNIVERSITIES AND STUDIES. *IEJRD-International Multidisciplinary Journal*, 7(1), 7.
12. Vaslidin o'g'li, M. N., & Norhujjevich, M. O. (2021). Comparative Typology of Verbal Means Expressing the Concept of "Goal" in Languages with Different Systems. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF LITERATURE, PHILOSOPHY AND CULTURE*, 2(12), 51-55.
13. Khujamuratovna, J. I. (2022). Contributions of Irrigators Yekaterina Isaakovna Friesen and Somova Nina Nikolaevna to the Development of Kashkadarya Water Management. *Miasto Przyszłości*, 30, 18-20.
14. Khujamuratovna, J. I. (2022). MELIORATIVE CONDITION OF LAND IN THE OASIS OF KASHKADARYA IN THE 50S OF THE 20TH CENTURY. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429*, 11(10), 118-122.
15. Khujamuratovna, J. I. (2022). MELIORATIVE CONDITION OF LAND IN THE OASIS OF KASHKADARYA IN THE 50S OF THE 20TH CENTURY. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429*, 11(10), 118-122.
16. Кенжаев, С. (2022). Амир Темур ва Хитой дипломатик муносабатларининг объектив ва субъектив омиллари. *Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot*, 1(26), 130-135.
17. Kenjaev, S. (2022). THE IMPORTANCE OF THE NORTHERN AND SOUTHERN NETWORK OF THE GREAT SILK ROAD IN AMIR TEMUR'S RELATIONS WITH CHINA. *Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot*, 1(28), 84-86.

